

Особистісні характеристики соціального педагога як чинник ефективної консультативної діяльності

У статті автор аналізує чинники ефективності консультативної діяльності. Звертається увага на особистісні характеристики соціального педагога, який організовує консультативну діяльність у сфері освіти. Серед них автор називає риси, визначені кваліфікаційною характеристикою соціального педагога: розвинені комунікативні та організаційні здібності; здатність співчувати, співпереживати; ціннісні орієнтації, спрямовані на розвиток особистості дитини як найвищої цінності суспільства, на творчу педагогічну діяльність. Також розкрито підходи вчених до ролі толерантності, соціального інтелекту, креативності у налагодженні консультативної взаємодії. Розкрито вплив особистісних мотивів (позитивні, нейтральні, «дефіцитарні») у виборі консультативної діяльності як провідної.

Ключові слова: соціальний педагог, консультативна діяльність, ефективність консультативної діяльності, особистісні характеристики соціального педагога-консультанта.

Постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Інтерес до діяльності соціальних педагогів є обґрунтованим як на етапі спеціальної підготовки, так і в період практичного застосування отриманих знань. Аналіз діяльності психологічних служб освітніх установ показує, що практична діяльність фахівців (як практичних психологів, так соціальних педагогів), навіть за умови отримання у процесі навчання у виші приблизно однакового рівня професійної підготовки, може істотно відрізнятися за ефективністю своєї організації. Водночас не лише активний, але й конструктивний вплив соціального педагога на освітній процес, сприяння вирішенню низки труднощів, з якими звертаються школярі, їхні батьки чи педагоги, можливий за умови фіксації не тільки самого факту консультативної діяльності, а також її моніторингу. У зв'язку із цим виникає необхідність чіткої диференціації показників ефективності консультування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Нами встановлено, що наукового обґрунтування ефективності консультування розвивалося, насамперед, у рамках психологічного консультування у працях А. Айві та М. Айві, Ю. Є. Альшиної, С. В. Васківської, С. Гледдінга, Р.-А. Б. Кочюнаса, Р. С. Нємова, М. М. Обозова, Н. І. Оліфіровіч, В. Е. Пахальяна, О. В. Хухлаєвої, Л. Б. Шнейдер та ін. Водночас із другої половини 2000-х років, спираючись на узагальнення уже зроблені психологами та враховуючи, що консультативна діяльність соціального педагога близька за своєю сутністю та структурою до діяльності психолога, означене питання активно почало розроблятися і в соціально-педагогічній науці. Саме тому *метою* нашого *дослідження* було визначено вивчення особистісних характеристик соціального педагога як чинника ефективної консультативної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз психолого-педагогічної літератури засвідчує, що перші кроки у цьому плані були зроблені у рамках побудови моделі соціального педагога як фахівця. Здобуті нами дані свідчать, що, досить багато вчених поділяють думку про те, що саме особистісні характеристики соціального педагога-консультанта, а не знання чи уміння, є визначальними в професійній діяльності. Так, Г. В. Крупеніна підкреслює, що «важливу роль для ефективності консультування в системі освіти мають особистісні якості фахівця, які впливають на успішність спілкування з дітьми, підлітками, їхніми батьками і педагогами» [10, с. 11]. Означена позиція представлена у працях О. Б. Белінської, Л. М. Завацької, М. Ф. Глухової та Н. І. Нікітіної, Ю. В. Клочан, О. Г. Коломієць, О. В. Пожидаєвої та ін. Водночас підходи до переліку якостей «ефективного», «продуктивного» та «компетентного» консультанта досить різні, а кількість «важливих» якостей починається від трьох (як от, емпатія, відвертість, відповідність в Л. М. Завацької [9, с. 63]) і в деяких випадках переходить за тридцять (як от, в Т. Ю. Білошицької [2, с. 50] та С. В. Васківської [5, с. 36-37]). Враховуючи означене, ми визначили низку тверджень, які вважаємо за доцільне враховувати перш, ніж зупинитися на певному переліку. Так, Ф. Бурнард зауважує, що «консультантами стають дуже різні люди. ... вони займаються консультуванням у найрізноманітніших умовах. Було б нерозумно припустити, що всі ці люди мають один і той же

особистісний профіль або один і той же набір особистісних якостей» [4, с. 21]. В. Е. Пахальян уточнює це положення зазначаючи, що «перелік якостей особистості «ефективного консультанта» варіюється залежно від сфери і вимог конкретної професійної діяльності» [12, с. 36]. Тому, спираючись на дослідження згаданих вище науковців та враховуючи завдання соціально-педагогічної діяльності в освітній сфері, ми у роботі спробували не деталізувати надмірно структуру особистості фахівця, а спиралися на професійно необхідні якості фахівця, визначені кваліфікаційною характеристикою соціального педагога, наведеною у Додатку до Наказу МОН №864 від 28.12.2006 р. [11]. Серед них, насамперед, розвинені комунікативні та організаційні здібності; здатність співчувати, співпереживати; ціннісні орієнтації, спрямовані на розвиток особистості дитини як найвищої цінності суспільства, на творчу педагогічну діяльність.

Слід наголосити, що комунікативні здібності соціального педагога є базовими, оскільки уміння встановлювати і підтримувати контакт, викликати довіру у клієнта, слухати і чути, переконувати за допомогою слова, інтонації, жестів, міміка та пантоміміки – це основа консультативної взаємодії. Л. І. Романовська до комунікативних якостей відносять такі: емпатія, тобто здатність увійти до світу сприйняття іншої людини, бачити світ так, як його бачать інші, співпереживати; повага до клієнта – здатність реагувати на проблему клієнта так, щоб передати йому впевненість у власних можливостях; відвертість – уміння поводитися природно у взаємовідносинах з клієнтом, показати своє бажання допомогти; конкретність, чіткість; знання самого себе і вміння надавати допомогу іншим у самопізнанні; відповідність, тобто уміння поводитися так, щоб використані слова відповідали жестам, «мові рухів» [14, с. 95].

Стосовно здатності співчувати і співпереживати, то здобуті нами дані свідчать, що ця якість висувається на перше місце і при визначенні ефективності психологічного консультування [4, с. 22; 10, с. 12 та ін.], і педагогічного [2, с. 50], і соціально-педагогічного [9, с. 63; 13, с. 24 та ін.]. Головним у цій якості, на думку С. Я. Харченка, є готовність, бажання і здатність людини психологічно відчувати і розуміти іншого, дивитися на світ його очима, на час забуваючи про своє сприйняття світу, про свою власну точку зору [16, с. 54]. Вченим наголошується на тому, що емпатійність визначає спрямованість соціального педагога на спілкування з учасниками навчально-виховного процесу, допомагає зрозуміти стан дитини чи дорослого (незалежно від віку, статі або приналежності до певної культури), встановити з ним довірчі відносини, внаслідок чого виникає комфортна атмосфера, яка сприяє формуванню в клієнта впевненості у собі, прагнення змінюватися.

Аналіз літератури підтверджує, що питання цінностей оцінюється дещо неоднозначно, оскільки, з одного боку, «консультантові варто уникати впливу на цінності клієнта» [6, с. 114]. Разом із тим, слід враховувати, що робота зі школярами має свої особливості, адже школа є також інститутом соціалізації, а соціальний педагог виступає не лише як професіонал, але і як авторитетний дорослий, який переконує учнів у доцільності дотримання соціально-значущих норм поведінки. Для цього він повинен сам мати уявлення про вселюдські етичні цінності та орієнтуватися на них. З цього приводу У. В. Живокоренцева зауважує, що для соціально-педагогічної діяльності як професії фундамент системи професійних цінностей утворюють ідеали гуманізму (інтерес і пошана до чужої особистості, пошана до цінностей іншої особистості, великодушність, людяність), моральності (доброзичливість, тактовність, терпимість, повага до людей, чесність) та соціальної справедливості (відсутність упередженості, оцінювання людей без засудження і навішування ярликів, безумовне позитивне прийняття, уникнення відхилень у власних оцінках і поведінці, об'єктивність, безсторонність) [7, с. 92-93]. При цьому важливо не просто визначити ранг цінностей, але й виявити ступінь відповідності ціннісних орієнтацій соціального педагога професії.

Підкреслимо, що ще однією якістю, без якої соціальний педагог не може надавати ефективну допомогу, є толерантність. А. В. Журавель, будуючи «модусну модель компетенцій психолога-консультанта системи освіти», ставить цю якість на п'яте місце за частотою згадувань у літературі та відносить до неї такі ознаки, як: терпимість, повага цінностей інших людей, відкритість до поглядів, які не співпадають із власними; безоцінкове ставлення до

індивідуальних відмінностей людей, відсутність упереджень, об'єктивність [8, с. 3]. У низці досліджень толерантність включена до більш ширшого особистісного утворення – соціального інтелекту, який об'єднує також емоційну гнучкість, урівноваженість, тактовність [1, с. 26; 13, с. 97]; здатність здійснювати конструктивне спілкування, уміння пристосовувати свої дії у відповідь на запит клієнта, відновлювати всі деталі досліджуваного контексту бесіди, прогнозувати результат виконаної роботи, розуміти самого себе, а також інших людей [3, с. 13].

До базових засад особистості соціального педагога О. Б. Белінська відносить і його креативність [15], яка вченими розглядається як творче мислення, творча самодіяльність, творчий потенціал, оригінальність, винахідливість. Без цієї якості соціальний педагог не зможе досягти мети консультативної діяльності – допомогти учасникам навчально-виховного процесу знайти нові рішення проблем або нові способи вираження в складних ситуаціях, подолати стереотипність поведінки і проявити різносторонність.

О. Б. Белінська наголошує, що «інтегральною і стрижневою рисою особистості соціального педагога є професійна спрямованість, в основі якої лежить ієрархічна система домінуючих мотивів педагогічної діяльності» [15, с. 104]. Враховуючи означене, до переліку критеріїв ефективності варто включати і вмотивованість діяльності, визначаючи її сутність на підставі характеристик мотивів консультування. Ми згрупували мотиви, які спонукають до консультативної діяльності, таким чином:

1. Позитивні мотиви, які стимулюють фахівця до консультативної діяльності та сприяють його професійній придатності: прагнення допомогти іншим, інтерес до змісту самої професії, мотив афіліації (прагнення фахівця налагодити добрі, емоційно позитивні взаємовідносини з клієнтами), прагнення передати пережитий емоційний досвід.

2. Нейтральні мотиви: вплив сторонніх людей чи обставин, бажання оволодіти досконалою технологією або методами особистісних змін (опановуючи теоретичні знання та практичні навички, необхідні для консультування, фахівець розвиває у себе здібності до самопізнання, удосконалює свої емпатійні здібності; вчиться спілкуватися з іншими людьми і розуміти, як відбувається цей процес).

3. «Дефіцитарні» мотиви (за С. Гледдінгом): а) прагнення «залікувати» в процесі заняття консультуванням власні душевні травми; б) бажання влади (консультанту може лестити, що люди, які шукають відповіді на складні питання свого життя, звертаються саме до нього, він починає вважати себе всезнаючим і переконаний, що зможе знайти відповіді на всі запитання клієнта); в) самотність та ізольованість і пов'язані з ними спроби знайти друзів у практиці консультування; г) нарцисичні бажання любові й пошани, прихильності (нав'язливе очікування визнання і високої оцінки від клієнтів, демонстрація відповідної поведінки в процесі консультативної взаємодії); наслідування кому-небудь (кіногерою тощо); д) прихована потреба виражати свої незадоволеність чи агресію, що заміщається інформацією про подібні реакції у клієнта.

Завершуючи аналіз якостей, які є визначальними у налагодженні ефективної консультативної діяльності соціального педагога ЗНЗ, хочемо підкреслити, що, як правило, вони проявляються комплексно, адже емпатійність тісно пов'язана із толерантністю і тактовністю, ставленням до клієнта як унікальної особистості, а прояв емпатії неможливий без комунікативних здібностей, тобто доречного застосування вербальних і невербальних засобів спілкування. Окрім того, значна частина якостей знаходить свій прояв і в системі професійних умінь (вміння встановлювати комунікативні відносини; навички емпатійного слухання тощо).

Висновок з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Підсумовуючи, слід зазначити, що в ЗНЗ особистісну готовність соціального педагога до консультування починати формувати пізно, однак у цьому напрямі соціальному педагогу працювати варто і самому. На нашу думку, важливо допомогти зрозуміти фахівцю, які сторони його особистості потребують змін з метою підвищення ефективності консультативної взаємодії в умовах ЗНЗ і яким чином він може цього досягти. Таким чином, ми його підштовхнемо до самовдосконалення і

спрямуємо у відповідному напрямі, а це, при необхідній вмотивованості, дозволить соціальному педагогу в подальшому самостійно працювати над розвитком у себе необхідних якостей.

Джерела та література

1. Байбекова Н. Формування готовності майбутніх психологів до консультативної роботи у вищих педагогічних навчальних закладах / Н. Байбекова // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – 2013. – Ч. 3. – С. 22-27.
2. Белошицкая Т. Ю. Личностные характеристики педагога как консультанта / Т. Ю. Белошицкая // Вектор науки ТГУ. Серия: Педагогика, психология. – 2013. – № 2. – С. 50-54.
3. Берклунд А. В. Социальный интеллект как условие операциональной готовности будущих психологов к консультативной деятельности : автореф. дисс. на соиск. ученой степени канд. психол. наук : спец. 19.00.07 «Педагогическая психология» / А. В. Берклунд. – Сургут : Сургут. гос. пед. ун-т, 2007. – 25 с.
4. Бурнард Ф. Тренинг навыков консультирования / Филип Бурнард. – СПб. и др. : Питер, 2002. – 253с. – (Эффективный тренинг)
5. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування [Текст] : навч. посібник / С. В. Васьківська. – К. : Четверта хвиля, 2004. – 256 с.
6. Двіжона О. В. Консультування підлітків із дистантних сімей з позиції позитум-психотерапії / О. В. Двіжона // Вісник післядипломної освіти : зб. наук. праць [за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф. «Психологічні проблеми становлення фахівця в умовах соціальних трансформацій», 24 листопада 2009 р.] / Ун-т менедж. освіти АПН України, Асоціац. безперервної освіти дорослих. – К., 2009. – Випуск № 13. – С. 114-119.
7. Живокоренцева У. В. Методические подходы к оценке профессионализма кадров в области социальной работы / У. В. Живокоренцева // Известия ИГЭА. – 2007. – № 1 (51). – С.91-94.
8. Журавель А. В. Чотирьохмодусна модель компетенцій психолога-консультанта системи освіти [Електронний ресурс] / А. В. Журавель // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Електронне наукове фахове видання. – 2012. – Вип. 1. – С. 1-13. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vnadps_2012_1_30.pdf
9. Завацька Л. М. Технології професійної діяльності соціального педагога : навч. посіб. [для вищ. навч. закл.] / Л. М. Завацька. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2008. – 240 с.
10. Крупенина А. В. Влияние личностных качеств практического психолога на эффективность консультативной деятельности : автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. психол. наук : спец. 19.00.07 «Педагогическая психология» / А. В. Крупенина. – М. : Психол. ин-т РАО, 2005. – 23 с.
11. Наказ МОН №864 від 28.12.2006 р. «Про планування діяльності та ведення документації соціальних педагогів, соціальних педагогів по роботі з дітьми-інвалідами системи Міністерства освіти і науки України» [Електронний ресурс] // UAinfo. Информационный портал Украины. – Режим доступу : <http://ua-info.biz/legal/basewt/ua-qmpeir.htm>. (дата звернення – 10.07.14)
12. Пахальян В. Э. Психологическое консультирование [Текст] : учебное пособие / В. Э. Пахальян. – СПб. : Лидер, 2006. – 256 с.
13. Пожидаева О. В. Підготовка майбутніх соціальних педагогів до консультативної діяльності у процесі вивчення фахових дисциплін [Текст] : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Оксана Володимирівна Пожидаєва; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2010. – 319 с. – Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=.
14. Романовська Л. І. Розвиток навичок консультування майбутніх соціальних працівників у процесі вивчення фахових дисциплін / Людмила Романовська // Педагогіка вищої та середньої школи. – 2013. – Вип. 3. – С.93-98.
15. Социальные технологии урегулирования конфликтов [Текст] : учеб. пособие / Под ред. А. Б. Белинской. – М. : Прометей, 2000. – 212 с.
16. Харченко С. Я. Соціально-педагогічне консультування [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. Я. Харченко, Н. П. Краснова, Я. І. Юрків. – Луганськ : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2012. – 403 с.

References

1. Bajbekova N. Formuvannya gotovnosti majbutnix psy`xologiv do konsul`taty`vnoyi roboty` u vy`shhy`x pedagogichny`x navchal`ny`x zakladax / N. Bajbekova // Zbirny`k naukovy`x prac` Umans`kogo derzhavnogo pedagogichnogo universy`tetu. – 2013. – Ch. 3. – S. 22-27.
2. Beloshy`czkaya T. Yu. Ly`chnostnye karaktery`sty`ky` pedagoga kak konsul`tanta / T. Yu. Beloshy`czkaya // Vektor nauky` TGU. Sery`ya: Pedagogi`ka, psy`xology`ya. – 2013. – # 2. – S. 50-54.
3. Berklund A. V. Socy`al`nyj y`ntellekt kak uslovy`e operacy`onal`noj gotovnosti` budushhy`x psy`xologov k konsul`taty`vnoj deyatel`nosti` : avtoref. dy`ss. na soy`sk. uchenoj stepeny` kand. psy`xol. nauk : specz. 19.00.07 «Pedagogi`cheskaya psy`xology`ya» / A. V. Berklund. – Surgut : Surgut. gos. ped. un-t, 2007. – 25 s.
4. Burnard F. Treny`ng navykov konsul`ty`rovany`ya / Fy`ly`p Burnard. – SPb. y` dr. : Py`ter, 2002. – 253s. – (Effekty`vnyj treny`ng)
5. Vas`kivs`ka S. V. Osnovy` psy`xologichnogo konsul`tuvannya [Tekst] : navch. posibny`k / S. V. Vas`kivs`ka. – K. : Chetverta xvy`lya, 2004. – 256 s.
6. Dvizhona O. V. Konsul`tuvannya pidlitkiv iz dy`stantny`x simej z pozy`ciyi pozitum-psy`xoterapiyi / O. V. Dvizhona // Visny`k pislady`plomnoyi osvity` : zb. nauk. prac` [za materialamy` mizhnar. nauk.-prakt. konf. «Psy`xologichni problemy` stanovlennya faxivcy`a v umovax social`ny`x transformacij», 24 ly`stopada 2009 r.] / Un-t menedzh. osvity` APN Ukrayiny`, Asociacz. bezperervnoyi osvity` dorosly`x. – K., 2009. – Vy`pusk # 13. – S. 114-119.
7. Zhy`vokorenceva U. V. Metody`chesky`e podxody k ocenke professy`onaly`zma kadrov v oblasti` socy`al`noj raboty / U. V. Zhy`vokorenceva // Y`zvesty`ya Y`GЭА. – 2007. – # 1 (51). – S.91-94.
8. Zhuravel` A. V. Choty`r`oxmodusna model` kompetencij psy`xologa-konsul`tanta sy`stemy` osvity` [Elektronny`j resurs] / A. V. Zhuravel` // Visny`k Nacional`noyi akademiyi Derzhavnoyi pry`kordonnoyi sluzhby` Ukrayiny`. Elektronne naukovе faxove vy`dannya. – 2012. – Vy`p. 1. – S. 1-13. – Rezhym dostupu : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vnadps_2012_1_30.pdf
9. Zavacz`ka L. M. Teknologiyi profesijnoyi diyal`nosti social`nogo pedagoga : navch. posib. [dlya vy`shh. navch. zakl.] / L. M. Zavacz`ka. – K. : Vy`davny`chy`j Dim «Slovo», 2008. – 240 s.
10. Krupeny`na A. V. Vly`yany`e ly`chnostny`x kachestv prakty`cheskogo psy`xologa na efekty`vnost` konsul`taty`vnoj deyatel`nosti` : avtoref. dy`s. na soy`sk. uchen. step. kand. psy`xol. nauk : specz. 19.00.07 «Pedagogi`cheskaya psy`xology`ya» / A. V. Krupeny`na. – M. : Psy`xol. y`n-t RAO, 2005. – 23 s.
11. Nakaz MON #864 vid 28.12.2006 r. «Pro planuvannya diyal`nosti ta vedennya dokumentaciyi social`ny`x pedagogiv, social`ny`x pedagogiv po roboti z dit`my`-invalidamy` sy`stemy` Ministerstva osvity` i nauky` Ukrayiny`» [Elektronny`j resurs] // UAinfo. Y`nformacy`onnyj portal Ukray`ny. – Rezhym dostupu : <http://ua-info.biz/legal/basewt/ua-qmpeir.htm>. (data zvernennya – 10.07.14)
12. Paxal`yan V. Э. Psy`xology`cheskoe konsul`ty`rovany`e [Tekst] : uchebnoe posoby`e / V. Э. Paxal`yan. – SPb. : Ly`der, 2006. – 256 s.

13. Pozhy`dayeva O. V. Pidgotovka majbutnix social`ny`x pedagogiv do konsul`taty`vnoyi diyal`nosti u procesi vy`vchennya faxovy`x dy`scy`plin [Tekst] : dy`s. ... kand. ped. nauk : 13.00.05 / Oksana Volody`my`rivna Pozhy`dayeva; Ky`yiv. nac. un-t im. T. Shevchenka. – K., 2010. – 319 s. – Rezhy`m dostupu: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=.
14. Romanovs`ka L. I. Rozvy`tok navy`chok konsul`tuvannya majbutnix social`ny`x pracivny`kiv u procesi vy`vchennya faxovy`x dy`scy`plin / Lyudmy`la Romanovs`ka // Pedagogika vy`shhoyi ta serednoyi shkoly`. – 2013. – Vy`p. 3. – S.93-98.
15. Socy`al`nye technology`y` ureguly`rovany`ya konfly`ktov [Tekst] : ucheb. posoby`e / Pod red. A. B. Bely`nskoj. – M. : Prometej, 2000. – 212 s.
16. Xarchenko S. Ya. Social`no-pedagogichne konsul`tuvannya [Tekst] : navch. posib. dlya stud. vy`shh. navch. zakl. / S. Ya. Xarchenko, N. P. Krasnova, Ya. I. Yurkiv. – Lugans`k : DZ «LNU imeni Tarasa Shevchenka», 2012. – 403 s.

Гапончук Елена. Личностные характеристики социального педагога как фактор эффективной консультативной деятельности. В статье автор анализирует факторы эффективности консультативной деятельности. Обращается внимание на личностные характеристики социального педагога, который организует консультативную деятельность в сфере образования. Среди них автор называет черты, определенные квалификационной характеристикой социального педагога: развитые коммуникативные и организаторские способности; способность сочувствовать, сопереживать; ценностные ориентации, направленные на развитие личности ребенка как высшей ценности общества, на творческую педагогическую деятельность. Также раскрыто подходы ученых к роли толерантности, социального интеллекта, креативности в налаживании консультативного взаимодействия. Раскрыто влияние личностных мотивов (положительные, нейтральные, «дефицитарные») на выбор консультативной деятельности как ведущей.

Ключевые слова: социальный педагог, консультативная деятельность, эффективность консультативной деятельности, личностные характеристики социального педагога-консультанта.

Haпonchuk Elena. Personal characteristics of the social teacher as factor of efficiency of counseling activities. In the article the factors of efficiency of counseling activities, the author analyzes. On the personal characteristics of the social teacher, who organizes counseling activities in education, attention is drawn. Among them, the author calls the features listed in the qualification characteristics of the social teacher: advanced communication and organizational skills; the ability to sympathize, empathize; value orientation, aimed at developing the child's personality as the highest value of society, on the creative pedagogical activity. Also, scientists' views on the role of tolerance, social intelligence, creativity in establishing a consultative interaction was shown. Influence of personal motives (positive, neutral, "the deficit") on choice counseling activities as a major was identified.

Keywords: social teacher, counseling activities, the effectiveness of counseling activities, personal characteristics of social teacher as consultant.
